

Riksdagens svar RSv 78/2023 rd – RP 14/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av mentalvårdslagen och 7 § i lagen om förvaltningsdomstolarna

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av mentalvårdslagen och 7 § i lagen om förvaltningsdomstolarna (RP 14/2023 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 15/2023 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att lagförslagen om klientens och patientens självbestämmanderätt föreläggs riksdagen utan dröjsmål.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen (1116/1990) 22 a § 1 mom., 24 § 1—3 och 5 mom., rubriken för 25 § och 25 § 1 mom., av dem 22 a § 1 mom. och 25 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1423/2001 samt 24 § 1—3 och 5 mom. sådana de lyder i lag 20/2016, samt
fogas till 22 b §, sådan den lyder i lag 1423/2001, ett nytt 4 mom. som följer:

Riksdagens svar RSv 78/2023 rd

22 a §

Definitionen på patient och allmänna förutsättningar för begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna

Med patient avses i detta kapitel en person som i enlighet med 2—4 och 4 b kap. har tagits in för observation eller förordnats till undersökning eller vård.

22 b §

Behandling av psykiska sjukdomar

Det ska lämnas ett förvaltningsbeslut om grunderna för läkemedelsbehandling oberoende av patientens vilja av en patient som är under observation, blir sinnesundersökt eller får psykiatrisk vård oberoende av sin vilja, om patienten motsätter sig läkemedelsbehandling eller patientens vilja inte kan klargöras eller patienten annars så begär. Patienten ska som en del av de upplysningar som avses i 5 § i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) informeras om möjligheten att få ett förvaltningsbeslut om saken. Beslutet får vara i kraft högst så länge det beslut enligt 2—4 och 4 b kap. i denna lag som gäller observationen, undersökningen eller vården är i kraft.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon ska tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, att läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom oberoende av patientens vilja ska genomföras, att patientens egendom ska omhändertas eller att patientens kontakter ska begränsas får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. I besvärssärenden får uppgifter om patientens hälsotillstånd lämnas ut till andra parter än patienten endast med patientens samtycke. Beslut som förvaltningsdomstolen har fattat om omhändertagande av patientens egendom får inte överklagas genom besvär. Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Beslut av Institutet för hälsa och välfärd om att en person oberoende av sin vilja ska tas in för vård eller om att vården ska fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att en person ska tas in på sjukhus för undersökning samt beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av personens vilja får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Ett i 17 b § 2 mom. avsett interimistiskt beslut av en sjukhusläkare om fortsatt vård av en patient och ett i 17 c § 2 mom. avsett interimistiskt beslut av Institutet för hälsa och välfärd om fortsatt vård av en patient samt ett i 17 b § 2 mom. avsett beslut av en sjukhusläkare om att en patient ska undersökas får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Besvärerna kan behandlas i förvaltningsdomstolen utan att utlåtande begärs av den myndighet som har fattat det överklagade beslutet. Beslut av förvaltningsdomstolen med an-

Riksdagens svar RSv 78/2023 rd

ledning av besvär får inte överklagas genom besvär. Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I ett beslut enligt 1—3 mom. om att en minderårig ska tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, av hans eller hennes föräldrar och vårdnadshavare samt av den som omedelbart före beslutet om vård haft hand om den minderåriges vård och uppfostran. I ett beslut enligt 1 mom. om att en minderårig patients kontakter ska begränsas får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, samt av hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare samt av någon annan part vars kontakter med barnet har begränsats genom beslutet. I ett beslut enligt 1 mom. om genomförande av läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom hos en minderårig patient får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, samt av hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare.

25 §

Verkställighet

Ett beslut om vård eller fortsatt vård oberoende av patientens vilja, om läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom, om omhändertagande av patientens egendom eller om begränsning av patientens kontakter kan verkställas genast, oberoende av underställning eller ändringssökande.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 7 § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 7 § 1 mom. 2—4 punkten, sådana de lyder i lag 699/2005, som följer:

7 §

Sakkunnigledamöter

I förvaltningsdomstolen deltar en sakkunnigledamot i behandlingen och avgörandet av

2) ärenden enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) som gäller meddelande av specialomsorger och fortsatta specialomsorger oberoende av en persons vilja,

Riksdagens svar RSv 78/2023 rd

3) ärenden som gäller beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/1990) ska tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, om att läkemedelsbehandling av en psykisk sjukdom genomförs oberoende av patientens vilja, om att egendom ska omhändertas eller om att kontakterna ska begränsas,

4) ärenden som gäller beslut enligt vilket någon i enlighet med 11 § i lagen om missbrukarvård (41/1986) oberoende av sin vilja ska intas för vård, samt

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 11.12.2023

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare